

Dømt til å (over)leve

Helene Larsen har begått nok en bok om sitt interessante liv. Sine erfaringer, tanker og refleksjoner. Dette er oppfølgeren til «Knap nok – et jenteliv med Asperger syndrom», som ble markert på en tilsvarende samling for nesten 2 år tilbake. Nærmere bestemt 18. november 2015 kl 14.00 hvis vi skal være helt presis. Og det tror jeg Helene Larsen i mange sammenhenger vil sette pris på at vi er.

Helene Larsen

DØMT TIL Å (OVER)LEVE

Boken utkom på Spiss forlag høsten 2017

Denne boken handler om hennes voksenalv på en psykiatrisk avdeling. Boken appellerer til mange målgrupper, for eksempel oss som gjennom store deler av vårt voksne liv har jobbet på en psykiatrisk avdeling.

Mitt håp som leser har ikke bare vært at boken skal være interessant, men også

Torstein Dahle. Foto: Jarle Eknes

at den skal være nyttig. Og det opplever jeg at den er. For det å være terapeut eller behandler innenfor psykisk helsevern forutsetter at vi er skikkelig engasjert i det vi gjør, er nysgjerrige, tar folks historier på alvor og helst også prøver å lære noe av hver enkelt person som igjen kan komme andre med tilgrensende eller i hvert fall beslektede historier til gode. Helene Larsen er i så måte en god læremester i denne boken.

Når man skriver bok er det likevel ikke nok å ha interessante historier og tanker, man må også kunne formidle dem godt. Og det gjør Larsen. Språket er enda bedre i denne enn den forrige boken. Lekent og velformulert. Dette er godt demonstrert i følgende tekst fra baksiden av boken:

«Jeg har prøvd å få dø, uten å få medhold. For noen er jeg gull verdt. Mer enn kiloene jeg veier. Mer enn ressursene jeg spiser. Det er bare tull at man er det man spiser. Da hadde jeg vært lege eller sprø som Ryvita»

Dere ser at det er høy litterær kvalitet i slike formuleringer. Hvor det tunge og alvorlige temaet døden og selvmord er til å holde ut gjennom overraskende vendinger, assosiasjoner og humor.

Det er en utstrakt bruk av billedspråk. Som for eksempel dette utsagnet:

«Som en del av å vokse, har jeg begynt å ta større plass i bokhylla di»

Noe som er helt sant. Jeg hadde hennes første bok, nå har jeg også hennes andre. Jeg liker så godt formuleringen, som får meg til å stoppe opp og smile litt. Og tenke litt ekstra. Og det skjer stadig vekk underveis i boken.

Innledningsvis, blant de godt formulerte lærerike avsnittene om Asperger syndrom finner vi denne:

«For oss med Asperger syndrom er virkeligheten ofte for stor, støyende og lukstærk. Vi har sansene utenpå kroppen som en stikkende ullgenser. Jeg ønsker meg uniform. Den beste tida var russetida da jeg kunne smette inn i mengden med rød drakt.»

Detter rommer temmelig sentrale poeng ved Asperger syndrom.

Andre snedige formuleringer er «Det er bare noen timer å vente til behandleren min kommer inn i rommet. Jeg renner som et timeglass ut av samtiden, før jeg hentes tilbake til virkeligheten»

Det å få diagnosen har vært viktig for henne, og hun skriver at det «å få diagnosen var en knagg i gangen for å henge jakka mi på». Hun krever gang på få behandlere til å bekrefte at hun virkelig har Asperger syndrom.

Den positive opplevelsen av å ha fått en diagnose er hyggelig lesning for de av oss som driver med diagnostisering.

Larsen har vært innlagt på tvang ved sikkerhetspsykiatrisk avdeling i rundt 10 år. Hun har Asperger syndrom, Anorexi, Borderline personlighetsforstyrrelse og angst. Og hun er blant dem her i landet som har tilbrakt mest tid bundet fast med belter. Hun har ligget, sittet og stått i belter, som hun skriver. Så her er det mange og sterke opplevelser å ta av.

Hun forteller oss om sin sårbarhet, og mekanismer knyttet til utagering og selvskading. Leserne risikerer å få nyansert forestillinger de kan ha om hva det innebærer å ha Asperger syndrom, for eksempel knyttet til empati. Og humor. Vel skriver hun at hun bare har forstått to vitser; den om tomatene som blir påkjørt, og klokken som går og går og aldri kommer til døren, men humoristiske formuleringer behersker hun åpenbart godt.

Særhetene kommer frem. Hun glemmer å spørre hvordan andre har hatt det i helgen, men husker hvilke sko de gikk med i går og hvor det er karbonadedeig på tilbud. Og viktigheten av struktur og forut-

sigbarhet blir poengtert. Sammen med en rekke andre poenger.

«Jeg lovet deg aldri en rosenhave, men noen lovet meg et verdig liv» skriver hun. Med en klar referanse til den delvis selvbiografiske boken «Jeg lovet deg aldri en rosenhave» fra 1964, skrevet av Hannah Green (pseudonymet til forfatteren Joanne Greenberg). En klassiker av bok som har gjort et sterkt inntrykk på svært mange, inkludert meg selv. Den leste jeg da jeg selv var i tenårene. Det er samme sjanger. Hun innlagt med schizofreni, Helene Larsen med blant annet Asperger. Begge to godt skrevet, inspirerende og lærerike.

I boken skriver hun også at «Denne boken er et resultat av at noen holder meg i live». Med mitt ståsted vil jeg definitivt takke de som har holdt Helene i live, og jeg vil takke Helene for å ha skrevet en så sterk, god og nyttig bok.

Jarle Eknes

Teksten er hentet fra Jarle Eknes sitt fremlegg på boklansering i Litteraturhuset, hvor alle på bildet hadde innlegg om Helene Larsens bok. Fra venstre: Torill Fjæran-Granum, Kjell Matheussen, Ingrid Matheussen, Freddy de Ruiten, Helene Larsen, Jarle Eknes, Irene Svendsen.

